

Samtalsämne - definitioner

- **Religion**
- **Profet - grundare**
- **Tid och plats**
- **Dåvarande tillstånd, tron före**
- **Procedur, hur det har gått till Gudskänedom**
- **Lagar och regler**
- **Skrifter - den helga boken**
- **Symboler - Ikoner**
- **Traditioner - Ritualer**
- **Efter livet**
- **Filosofin - världsåskådningen**

Hur folk förhåller sig till gott och ont

- Allt är bara ont, flyr ifrån, isolerar sig
- Allt är bara ont, inget kan göras, böjer sig för
- Allt är gott, leva bara för dagen, ingen ansvarskänsla
- Både gott och ont finns, ont skall bekämpas
  - Det finns två ursprung, gott för gott och ont för ont, externa kosmiska krafter
  - Det finns bara ett kosmiskt ursprung till det hela som är gott i sig, ondskan skapas i det mänskliga sinnet genom saknandet av godhet.

Religion - Din - Daena

Religion - från Latinska religio, religion, kanske från religare = att knyta ihop

Din - arabisk - Persisk = religiösa lagar, påbud & förbud

Daena - Avestisk, Gatisk = kunskap, perception, uppfattning, reflektion₁ samvete

Daena Vanguhi = Den goda kunskapen, den rätta uppfattningen, det goda samvetet, läran om den enda vise Guden (Mazda), livets filosofi, den nya världsåskådningen, den första monoteistiska Gudskänedom

Zarathushtrism - Zoroastrism - Zartâshti = Daenas
benämning idag men även "**den goda religionen**", **Mazda**
Yasni (dyrkan av Mazda)

**Anhängarna : Zarathushtri-er - Zoroastri-er -
Zartâshti**
- Mazda trogna

Grundaren - Mantran"

Zarathushtra - Gatiska = grundaren, förkunnaren, läraren,
"Mantran"

Zoroaster - grekiska formen

Zartâsht - ny Persiska

Tid : Födelse 1767 före vår tidsräkning (f.v.t.)

**Plats : Aeryaana vaeja - Iran - dagens central
Asien**

**Uppenbarelse av budskapet: vid 30 års ålder,
1737f.v.t.**

Familjen:

Fader: pourohaspa, moder: Dogdva Hustru:

Hvovi

Tre söner, tre döttrar

Arier

- **Polyteistisk tro: tron på flera avgudar**

- **Gudar, två sorters:**

1 -Ahura, de osynliga liksom Varuna

(gudfader),

Mithra (avtal), Indra (krig), Verethraghna(seger)

2 - Daeva : de synliga liksom Agni (eld) , Vayu

(vind),

Tishtrya (regn), saoma (Haoma)
berusningsdrick,.

- Offrande, shamanism
- Karp-er, präster av den tidens tro
- Kavi-er, mäktiga prinsar och härskare
- Karp + Kavi = utnyttjande av människornas okunskap till sin egen vinst
- Uppror av Zartasht mot okunskap och utmaning av gamla riter och ritualer
- Framförandet av sitt budskap via fredliga medel och goda ord och handlingar, inga religiösa krig
- Förföljelse och konspiration
- Flyttning från sin hemstad
- Två år av diskussioner hos kavi Vishtaspa och hans närmaste
- Acceptorande, godkännande och stabilisering
- Utsträckning och spridning

Gudskännedom - Gud = Mazda (Ahura)

1. Gud i centrum

2. Människan i centrum

Gud i centrum, uppifrån och ned

Gud - profet - människor

En allsmäktig och allskunnig totalmakt "där uppe", väljer sin profet, sänder bud och kommando, lägger upp lagar och regler = påbud & förbud = moraliska värderingar

Alla ord och handlingar samstämmade med lagar = god, moralisk

Alla ord och handlingar ej samstämmade med lagar = ond, omoralisk, synd

Människan i centrum, nerifrån och upp Världen - självet - Guden

Mantran = läraren = vägvisaren

**Människan i sin sökande efter sanningen lär sig känna
världen, sedan sig själv och sedan den allra största visdomen
(Mazda), den som är och skapar av sin befinnelse (Ahura),
livets och existensens grund principer
- Mazdas attribut = livets filosofi**

**Mazda Ahura = visdomen varande, den enda Guden, den
högsta visdomen, skaparen, upprätthållaren och främjaren
av världsalltet - den goda, vackra och välordnade
universum, en personlig vän och vägvisare**

**Den som har alltid funnits och skall alltid finnas, den
främste, den yngste**

Den är ett med världen

**Den ingår i allt och allt ingår i den, enheten i individen och
individen i enheten**

**Inga lagar och regler och kommando nedsända, inga moraliska
regler Det råder etik = de tankar, ord och handlingar som
leder till något konstruktivt och nyttigt för världen
(människor, djur, natur) är goda**

**De tankar, ord och handlingar som leder till något
destruktivt och onyttigt för världen (människor, djur,
natur) är onda.**

Skriften - den "helga boken" - "Mantra" - Gath-haa (Gath-erna)

Mantra = Zartáshts egen benämning på sin läran

Gaath-haa = Läran i form av ballader.

Gaath = Ballad

En liten och kompakt bok

Knappt 30 A4 sidor, 241 hymner, knappt 6000 ord

En karta, som visar vägen, Zartáshts egen väg till upplysning

Den leder en person med gott sinne till att meditera, reflektera och forma hennes tankar för att leda ett gott, nyttigt, positivt, konstruktivt och progressivt liv i nära samverkan med andra som delar hennes tankar, ord och handlingar.

Den reflekterar Asho Zartoshts reflektioner sedan han hade uppfattad blivit upplyst, via sina goda tankar och meditativa sinnet, om den gudomliga önskan och blivit inspirerad.

Önskan om att människan i sin fulla rättighet och frihet att välja i sitt liv, skulle välja rätt för att både själv och den levande världen skulle ta nytta av den rätta aktionen och förnyas, utvecklas och ständigt förbättras tills den fulländas. En fullkomlighet som hamnar i odödlighet och "Asha Vahishta" = den absolut bästa, eller "sångarnas hus" (Garo demaana), där den absoluta fridfullheten, lycksaligheten och kärleken vistas, boning av Ahura Mazda. Att bli ett med Ahura Mazda.

Symboler - Ikoner - Traditioner - Ritualer

- **Eld**
- **Fravahar**

Eld

Zartásht har använt ordet "Athra" som betyder "eld" några gånger i Gath-haa vilken han har refererat till som sinnets upplysning" eller det mentala ljuset, "värme" och "energi", tre egenskaper som hjälper en att vara så kreativ

man kan.

Den fysiska elden, använd som de bästa altar, representerar och manifesterar den mentala elden, en storslagen objekt att observera och se ljuset mentalt, känna av värmen och energin för att kunna omvandla goda tankar till goda ord och handlingar.

Eld, eller det mentala ljuset är relaterad till en rättare och mera upplyst bedömning, en nyckel för att ta de rätta besluten.

Zarathushtra refererar till eld i Gath-haa som *"den hjälper mig leda hela den levande världen att välja det rätta"* (sång 4.3)

Eller: *"den vise ..... via värmen av din eld, som är mäktigt... styrkan av den goda sinnet kommer till mig."* (sång 8.4)

Fravahar = den framdrivande kraften

Ahura Mazda är källan till Fravahar, vilken kan betraktas som det gudomliga eviga ljuset som finns överallt för att leda och visa vägen.

Det är upp till vår inre daenan, graden av klarheten av vårt samvetes krystall som ljuset av Fravahar kan tränga igenom, reflekteras av vår "Baodha" eller "budda", den reflekterande uppfattningen och belysa framför oss.

Den figuren som idag kännetecknas som "Fravahar" är en nyare tillkomning inom ramen av Zartáshti filosofi och dess symboler. Den har man åskådat på de kvarvarande byggnader och pelare av den gamla persiska staden Persepolis vilket tyder på kungligheter och den gudomliga storheten och stödet man unnade de goda kungarna och härskaren.

Efter liv

**Gath-haa pratar inte mycket om efter döden, bara antydanden
Den handlar om livet, en konstruktiv och fruktbart liv som
leder automatisk till en fridfullt och lycksaligt efter liv.
Döden, betraktas som en fortsättning där man inte smiter
undan konsekvenserna av sina handlingar**

Enligt Gath-haa:

**Själens (urvaana) av de onda människor återkommer (vart?)
tills de rentväs och kan passera den särskiljande bron
(Chinvata paratu). Alla har chans att göra gott för sig och
renas.**

Allting är metaforiskt.

**Det enda sätt att bli av med sina dåliga handlingar är att
gottgöra de.**

Det räcker inte att ångra och bara hävda det.

**Att enbart bikta sig hjälper inte. Det finns ingen rutin eller
ritual som "bikta sig" i Daena Vanguhi.**

Det finns ingen "synd" att bikta sig för.

Traditioner - ritualer

Sedreh-Pushi , initiation, konfirmation

**Bröllop, Gavah-giri (bevittna), en gudomlig löfte till
samlevnad**

Bortgång

Religiösa ritualer

Nowzudi, Mobed, Navar, Martab...

Jashan, Afringan, (vid högtider av olika slag)

**Gahanbars, de periodiska festligheter och ceremonier,
ursprungligen**

relaterade till naturnära levnadssätt

Månatliga festligheter

Kultur - religion relaterade traditioner

Stora högtider:

Nowruz (nya året)
Mehregan (höst festlighet)
Sade (winter och eld)
Tirgan (sommar...)

Existensens grund principer

Mazdas attribut = Livets Filosofi

Några nyckel ord:

Ahura = Skaparen, Det som ÄR och skapar av sin Varand

Ameretaata = odödlighet, beständighet

**Angra = tillbakadragande, hejdande, stagnerande,
destruktiv**

Armaiti = frid, ro

**Asha = universella lag och ordningen, den råder i alla nivåer i
mikro och**

**makro kosmos, olika definitioner eller former i olika
nivåer**

Ashavan = Asho = den som är i samklang med Asha

Daena= uppfattning, perception, samvete, ”religion”

Haurvataata = den hälsosamma utvecklingen

Khratu= ration, logik

Khshathra = den behärskade och konstruktiva tillståndet

Mainyu = tankes redskap, sinne, mentalitet, essens

Mana = Visdom

**Mantra = tankeväckande (tankar, ord och handlingar),
lärarens ord**

**Mantran = den som innefattar och manifesterar tankeväckande
tankar,**

ord och handlingar

Mazda = Super Intelligens

Seraosha = (att lyssna till) inre rösten

Spenta = framgående, utvecklande, förändrande, konstruktiv

**Spenta Mainyu = det ständiga skapandet, förändringen,
utvecklingen**

Vohu = god

Vohu Khshathra Vairyu= det goda och valda väldet och makt

**Vohu mana = den bestämmande faktorn, det goda och
igenkännande**

sinnet, det goda viljan, det goda tanken